

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/37
KARAR NO : 2021/124
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacı : H.Sigorta A. .
Vekili : Av. B.Ü.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. A.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Davacı irket tarafından sigortalanan 06 V..... plaka sayılı aracın, Mu la-Denizli istikametinde seyrederken yol erit i aret ve çizimleri yapılmadı ı iddiasıyla meydana gelen trafik kazasında; davalı idarenin sorumlulu unda bulunan yolda gerekli ve yeterli önlemi almayan idarenin kusuru oldu undan, sigortalıya ödemek zorunda kaldıkları imdilik 7.250 TL nin ödeme tarihi olan 06/09/2019 tarihinden i leyecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle Karayolları Genel Müdürlü ü'ne kar ı idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Mu la 1. dare Mahkemesi,17/03/2020 tarihli ve E.2019/1736, K.2020/343 dosyasında "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Yasasının 15/1 -a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"** dair verdi i kararın istinaf ba vurusunun reddedilmesiyle 29/09/2020 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçe kısmı öyledir:

"..2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13. maddesinde; "Karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu büttin kurulu lar, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlüdür. Çe itli ki i, kurum ve kurulu lar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalı malarda; a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kurulu tan izin almak, b) Çalı maları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılı nı sa layarak, trafik akımını ve güvenli ini bozmayacak tarzda yapmak, e) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek, d) ehir içi karayolu kenarında çe itli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçi sa lamak ve yaya yollarını trafi e açık bulundurmak, zorundadırlar. Bu çalı malar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller büttin sorumluluk, bunları yaratan ki ilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir." hükmüne, 110. maddesinde ise; " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu

Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğu aili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir. gibi kazanın vuku olduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 07.05.2018 tarihinde davacının e inin idaresindeki 56 A... plakalı aracın karayolu kenarındaki kaya yu mna çarpması sonucu Viran ehir Siverek A a ı Dilimli Mahallesi mevkiinde kaza meydana geldi i, bu kazada davacının e ini kaybetti i, e inin vefatı sebebiyle kendisi ve çocuklarının destekten yoksun kaldı ndan bahisle fazlaya ili kin haklarını saklı tutarak açtı ı davada imdilik 1.000,00-TL maddi zararının tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Bakılmakta olan davada, davacının müteveffa e inin idaresindeki araç ile yapılan ve davacının e inin ölümü ile sonuçlanan kaza sonucu olu an zararın, davalı idarenin yapımı, bakımı ve i letilmesi ile görevli ve sorumlu oldu u yolda trafik düzeni ve güvenlik önlemlerini almaması nedeniyle idarenin hizmet kusuruna dayandırılan tazmin isteminden kaynaklandı ı ve bu nedenle de i bu uyu mazlı ın yukarıda hükümlerine yer verilen 2918 sayılı Kanun'dan do an bir sorumluluk davası niteli inde oldu u anla ılmakla, uyu mazlı ın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110.maddesi uyarınca adli yargının görevli oldu u sonucuna varılmış tır"

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmış tır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesi, 06/11/2020 tarihinde E.2020/587 sayılı dosyada tensip tutana ı ile "yargı yolu uyu mazlı ının çözümlenmesi açısından dosyanın Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, uyu mazlık mahkemesi kararının bekletici mesele yapılmasına" karar vererek, dava dosyalarını 10/11/2020 tarih ve E.2020/587 sayılı üst yazı ile Uyu mazlık Mahkemesine göndermiştir. Bu kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"Mahkememizce kamu hizmeti görmekle yükümlü olan davalı Karayolları Genel Müdürlü ü'nün, kamu hizmeti sırasında verdi i zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmadığı ve hizmet kusurundan dolayı açılan davaların dari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerekti ine kanaat getirilmi , ancak Mu la 1. dare mahkemesinin 2019/1736 Esas sayılı dosyasında davanın görev yönünden reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesi'nin Kurulu u ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesinde "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren mercii görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli mercii belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesi'ne ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesi'nin karar vermesine de in erteler. Yargı merciiince, önceki görevsizlik kararına ili kin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli ba vuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderilir düzenlemesi yer almaktadır."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve

sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

6. Aynı Kanunun, “*Karayolları Genel Müdürlü üünün görev ve yetkileri*” ba lıklı 7. Maddesi öyledir;

“Karayolları Genel Müdürlü üünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri unlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında can ve mal güvenli i yönünden gerekli düzenleme ve i aretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırarak,

b) Tüm karayollarındaki i aretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekni ine ait görü bildirmek, karayolu güvenli ini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında, ç i leri Bakanlı ının uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretlemek,

f) Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırarak,

j) (De i ik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır”

7. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde “ *leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilice i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz.” denilmi tir.

8. Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında “ *Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir.

B. Yargı Kararları

9. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68,

K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmi tir. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

10. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı mın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

12. Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kazada, e i vefat eden davacının, olayın gerçekleşmesinde kusurlu oldu u gerekçesi ve davalı idareden destekten yoksun kalma tazminatı istemiyle açılmış tır.

13. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan da an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, ba ta Mahkememiz olmak üzere idari yargı organları bakımından da uygulanması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

14. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin idare edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafik ile ilgili kuralları, araçları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışmaları usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesi, 06/11/2020 tarihli ve E.2020/587 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 06/11/2020 tarihli ve E.2020/587 sayılı BA VURUSUNUN REDDİNE,

01/03/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın kararı oyu ve OY ÇOKLUKUNUN İZİNİ KESİMLERİ OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama ekinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumlulu unun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyu mazlı ın, özel hukuktaki araç i letenin hukuki sorumlulu undan de il, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmedi i, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu i letildi i, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulundu u iddiasından kaynaklanması kar ısında uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ından, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyorum. 01/03/2021

Üye
Ahmet ARSLAN